

Lapszemle

2009. 26. hét

GVH-bírság félrevezetés miatt

Három vállalkozásra (Gold Island 2002 Bt., PG 2000 Kft. és Nature Force Kft.) összesen 8 millió forint bírságot szabott ki a Gazdasági Versenyhivatal, mert azok az általuk forgalmazott termékeket a fogyasztókat megtévesztő módon gyógyhatásúnak minősítették. (június 20. Magyar Nemzet 11.o., **Nem gyógyít a pirula** *Blikk 3.o.*)

Nincsenek gazdasági erőfölényben a kiskereskedelmi láncok

A magyar és az európai versenyjog a gazdasági erőfölény létét az érintett piac meghatározásához köti. Annak a cégnek van domináns piaci pozíciója, amelyik gazdasági tevékenységét a piac többi résztvevőjétől nagymértékben függetlenül folytathatja, anélkül, hogy érdemben tekintettel kellene lennie versenytársainak, szállítóinak, vevőinek és a fogyasztóinak a vele kapcsolatos piaci magatartására. A piac jellegzetességeinek ismeretében elmondható, hogy Magyarországon a kiskereskedelemben az erőfölényes piaci helyzet fennállása többnyire nem valószínűsíthető, hiszen számos vállalkozás között választhatnak mind a fogyasztók, mind pedig a beszállítók. Egy üzlet megnyitásához nincs szükség különleges technikai eszközökre, személyi feltételekre vagy akár költséges hatósági engedélyekre. Mind az élelmiszertermékpálya-kódex kapcsán, mind az egyéb, a Gazdasági Versenyhivatalhoz benyújtott bejelentések, panaszok során állandó érvként hozzák a bejelentők, panaszosok, hogy a kiskereskedelmi láncok erőfölényes helyzetben vannak a beszállítóikkal szemben. A magyar élelmiszer termékpálya-kódexszel kapcsolatos vitákban számos esetben utalnak a felek hasonló nemzetközi megoldásokra. Az igazság azonban az, hogy a magyarhoz hasonló, a hazai termékeket védő törekvésekre másutt nemigen akad példa. A GVH csak egy-, illetve kétéves határidőre hagyta jóvá a kódexet azzal, hogy időről időre beszámolót kér annak gyakorlati működéséről. A parlament előtt van ugyanakkor a kereskedelmi törvény olyan módosítása, amely megszünteti a GVH hatáskörét az etikai kódex jóváhagyását illetően. Az agrárrendtartási törvény előkészítése során 2003-ban a GVH vitatta néhány jogalkotási lépés (beszerzési ár alatti eladási tilalom, 30 napos fizetési határidő) célszerűségét, hasznosságát. A parlamentnek átadott, a GVH álláspontját tartalmazó füzetben vetette fel először a hivatal, hogy a vevői erővel rendelkező kiskereskedelmi láncoknak a kkv-szektorba tartozó beszállítókkal szembeni tisztességesebb magatartására etikai szabályokat és független közvetítésen alapuló vitarendezési megoldást kellene kialakítani. (*Napi Gazdaság 9.o.*, **Behozatali korlátozással nem védhető a hazai termelő** *Napi Gazdaság 9.o.*, **Út az élelmiszerkódexig** *Napi Gazdaság 9.o.*)

Amikor hamis a pirula

A Hamisítás Elleni Nemzeti Testület kiemelt célja, hogy megakadályozza a világon egyre nagyobb problémát okozó hamisgyógyszer-kereskedelem magyarországi elterjedését. Ennek érdekében a gyógyszeripar és -kereskedelem szereplőivel együttműködve kommunikációs és reklámkampányt indítottak, hogy tudatosítsák a fogyasztókban a rájuk leselkedő veszélyeket. A biztonság növelése érdekében a Magyar Gyógyszerészeti Kamara és a HENT szerint a gyógyszeresdobozokat hologrammal és mágnescsíkkal kellene ellátni. Kezdeményezik a hamisításra vonatkozó jogszabályok felülvizsgálatát is. (*Napi Gazdaság 10.o.*)

A PSZÁF történetében a legkiterjedtebb vizsgálatot

folytatja a felügyelet jelenleg nyolc hazai banknál. Van olyan bank, ahol már be is fejezték a helyszíni ellenőrzést, a PSZÁF munkatársai a vizsgálati jelentést írják. A szóvivő szerint a PSZÁF kezdeményezte a vizsgálat sorozatot, azt követően, hogy a szervezet képviselője is részt vett az IMF-fel és az EU-val folytatott egyeztetéseken a hitelnyújtásról. A vizsgálatokat a következő hetekben lezárják, a jelentések ősz táján készülnek el. Binder István szerint a jövőben több helyszíni ellenőrzést végez majd a PSZÁF, amennyiben a parlament elfogadja a felügyelet jogosítványait érintő törvénymódosítást. A kormány nem támogatja, hogy a jelenlegi felügyeleti tanács helyett a miniszterelnök által javasolt és a köztársasági elnök által hat évre kinevezett vezető irányítsa a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletét. *(Népszabadság 17.o., A kormány nem támogatja a PSZÁF átalakítását Népszabadság 17.o.)*

Felére mérsékeltek a GVH-bírságot

A mostani döntés ellenére a versenyhatóság azt állítja, a jövőben sem lesz elnézőbb

Kende Katalin

Csökkentette a tojáskartell résztvevőinek bírságát a Fővárosi Ítéltábla. Jogerős döntése értelmében a Magyar Tojásszövetségnek az eredetileg kiszabott 120 millió forint helyett 60 milliót kell fizetnie. A Gazdasági Versenyhivatal 2006 novemberében állapította meg a jogsértést, és összesen 146,5 millió forint versenyfelügyeleti bírság megfizetésére kötelezte az érintetteket. A tojásszövetség amiatt kapott különösen szigorú büntetést, mert a GVH megállapítása szerint voltaképpen irányította a kartellt, így 2002-től versenykorlátozó döntéseket hozott. Minden évben közölte tagjaival a javasolt árakat. Importengedélyezési rendszert vezetett be, s megszervezte a nagyobb termelők közötti információkartell is. A bíróság nem a jogsértés tényét, hanem a bírságszámítás módját kérdőjelezte meg. Kimondta: a büntetést a jogsértés jellegéhez, az adott ügyben feltárt enyhítő és súlyosbító körülményekhez igazodóan, mérlegeléssel kell kiszabni, ennek főbb szempontjait a versenytörvény adja meg. Nem lehet mechanikusan a GVH bírságközleményében foglalt matematikai módszereket alkalmazni. A Fővárosi Ítéltábla korábban már több alkalommal, például a MÁV erőfölényes ügyében és a lapterjesztőkartell, a minap pedig a MTelekom egy fogyasztómegtévesztéses esete kapcsán is helytelenítette a GVH gyakorlatát. A hivatalban azonban úgy látják, hogy a versenytörvény keretei között, szabályosan járnak el - hangsúlyozta lapunknak Tóth Tihamér, a versenytanács elnöke. Mint mondta, a versenytörvény meglehetősen nagy szabadságot ad számukra a mérlegelésnél, ennek során mindig figyelembe veszik az adott ügy sajátosságait. A bírságszámítás elemei között valóban szerepeltek „matematikai szorzók” is, az antitrösztügyekben alkalmazandó bírságközleményt azonban áprilisban visszavonták. Az intézkedésben kétségkívül közrejátszottak az ítéltábla döntései, ám a versenytanácsi gyakorlat is több szempontból felülírta már a sokéves közleményt, amely megújításra szorul. Ettől függetlenül úgy látják: jó úton járnak, és a Legfelsőbb Bíróság (LB) felülvizsgálatát kérték az ítéltábla álláspontjával szemben. A fogyasztói ügyekben ugyancsak LB-határozatra várnak, az alkalmazott bírságközleményen viszont egyelőre nem változtatnak. Az ilyen ügyekben az ítéltábla általában a visszaesőkkel szembeni „többszöröző” bírságokkal nem ért egyet. A versenyhatóság álláspontja az, hogy a visszatartás, illetve a hatékony megelőzés érdekében szükség van az esetek megfelelő súlyozására. Nyilvánvalóan szigorúbb megítélést érdemel a vállalkozás, ha nem először követi el ugyanazt a jogsértést, amelynek ára nem feltétlenül a kiszámolt „alpbírság automatikus felszorozása” az elkövetések számával. A versenytanács elnöke utalt arra is, hogy a GVH mondhatni kesztyűs kézzel bánik a jogsértőkkel a tagállami versenyhatóságokhoz képest. Az antitrösztös visszaélések miatt kiszabott több milliárd forintos

GVH-bírságok rendszerint meg sem közelítik például a holland vagy a német versenyhivatal büntetéseit. Fogyasztómegegyezéses ügyekben alig akad összehasonlítási alap, mivel kevés tagállami versenyhatóságnak van e területen is hatásköre. De például az olasz versenyhivatal éppen a közelmúltban hozott több millió eurós bírsága ugyancsak meghaladja a GVH „fogyasztós” jogsértésekben tapasztalt, egyébként növekvő szigorát, amelyet „a jövőben sem vált elnézőre” - mondta Tóth Tihamér

(Világgazdaság, 2009. június 24., szerda, 2. oldal)

Vizsgálják a bankok hiteldrágításait

Túljárhatnak a bankok a törvényhozók eszén, s az egyoldalú szerződésmódosítást korlátozó szabályozás kiskapuit kihasználva továbbra is különösebb indoklás nélkül drágíthatják meg a hiteleket - állítják a szakértők. Egyre több adós tartja felháborítónak, hogy a pénzügyi intézetek az ügyfelek számára átláthatatlan indokokkal emelik meg a díjakat és a kamatokat, ezért vizsgálat indul az ügyben. A PSZÁF 2006-os, az egyoldalú módosításokat korlátozó ajánlása falra hányt borsó maradt.

Csécsi László

Hiába korlátozza egy augusztusban életbe lépő törvény a bankokat a szerződések egyoldalú módosításában, vannak olyan kiskapuk, amelyeket kihasználva a pénzügyi intézetek továbbra is saját belátásuk szerint drágíthatják a kölcsönöket a futamidő alatt. Mint arról lapunkban már olvashattak, a törvény előírja, hogy egy körülmény változása miatt a bank csak egyetlen költséget változtathat meg. Vagyis ha emelkedik a jegybanki alapkamat, akkor legfeljebb a kamatot emelheti, ezzel együtt a díjakat nem. Az ügyfeleket pedig a jelenlegi 15 nap helyett hatvan nappal a változás életbelépése előtt, személyesen értesítenie kell.

Ha az ügyfél nem fogadja el a módosítást, akkor visszafizetheti a hitelét, a bank pedig emiatt nem számolhat fel többletköltséget. Az utóbbi hónapokban a folytonos módosításokból az ügyfeleknek és a hitelezést figyelemmel kísérő szervezeteknek is elegük lett. A Fogyasztói Jogvédelemért Szervezet (FJSZ) például harminc hitelezéssel foglalkozó társaságnál indított vizsgálatot azzal a céllal, hogy meggyőződjön róla, valóban indokoltak voltak-e a drágítások. A szervezet szerint a vizsgálatot az indokolja, hogy a lakáshitelek törlesztőrészeinek növekedése milliókat sújt hátrányosan, mégsem történt elég beavatkozás a pénzügyi intézetek korlátozására. A lakáshitelek a legkiszolgáltatottabbak az adósok között, mivel ők nem teszik kockára az otthonukat, és csak akkor nem fizetnek, ha már tényleg nincsen miből - áll a szervezet közleményében. Erdélyi Márk, a FJSZ elnöke lapunkkal közölte: jelenleg a bankok korlátlanul átháríthatják a kockázatukat az ügyfeleikre, így akár az is előfordulhat, hogy a pénzügyi intézet rossz döntéseit az adósok kell megfizetniük. - Ráadásul a devizahitelek felvételekor arról senki nem tájékoztatta az ügyfeleket, hogy az árfolyamkockázat mellett a kamatváltozás is ekkora rizikót rejt magában - tette hozzá a szakember. A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) is közzétett a napokban egy vezetői körlevelet, amelyben azt kéri a bankoktól, hogy részletezzék, milyen okok miatt változnak meg a törlesztőrészek, s adjanak személyre szóló tanácsokat az ügyfeleknek a lehetséges teherkönnyítésekről. Ezeket a kéréseket azonban a bankok nem kötelesek betartani. A pénzügyi intézetek magatartását jól példázza, hogy a felügyelet már 2006-ban közzétett egy ajánlást, mely többé-kevésbé az augusztusban életbe lépő törvénnyel egyezett meg, ám a javaslat süket fülekre talált a bankok körében. Ugyanakkor az új szabályokat is ki tudják játszani a bankok - közölte lapunkkal Barabás Gyula, a Magyar Hitelszövetség elnöke. Egyrészt a nemzetközileg elfogadott, a hitelek teljes hiteldíjmutatóját is befolyásoló referenciakamatok helyett saját referenciakamatot vezetnek be, s azt változtatják meg a saját tetszésük szerint. A szerződésben pedig azt határozzák meg, hogy a kölcsön kamata mennyivel haladja meg a referenciakamatot. Nemrégiben egyébként a Gazdasági Versenyhivatal egyik szakembere azt nyilatkozta, hogy a

bankok által a saját maguk számára kreált referenciakamat nem felel meg a törvény szellemének, így az sem valószínű, hogy általános gyakorlattá válik a bankok között. A törvény kijátszásának másik módja az lehet, hogy a pénzügyintézetek a devizaváltási árfolyamot változtatják meg, így a költségek névleg ugyanazok maradnak, a törlesztőrészlet mégis megemelkedik. Az sem lehetetlen, hogy egy tartozás, ami reggel még ötmillió forintra rúg, délután az egyik banknál 300 ezerrel, a másiknál pedig 500 ezer forinttal növekszik meg a devizaárfolyam- számítás különbségei miatt. Barabás Gyula szerint ez utóbbi kiskaput be lehetne zárni, ha a törvény kikötné, hogy a banknak középárfolyamon kell folyósítania a hitelt, az ügyfélnek pedig szintén középárfolyamon kell törlesztenie. Korsch Péter, a Hitelesek civil szervezet gazdasági szakembere úgy látja, hogy a teljes hitelre vetítve körülbelül 5-6 százalékos kárt okoz a deviza rossz árfolyamon váltása. Ám emellett a kamatok emelkedése és a kezelési költségek drágulása is az ügyfél pénztárcáját terheli. A szakember szerint a hatalmas drágítások indokolatlanságát jól mutatja, hogy nem minden bank kamatai szálltak el. Néhány pénzügyintézet számára azonban csak a csillagos ég jelent határt - tette hozzá. A szervezet már olyan esettel is találkozott, amikor a 130 ezer forintos törlesztőrészletből néhány hónap alatt 400 ezer forint lett, holott az ügyfél nem maradt adós a banknak.

(Magyar Nemzet, 2009. június 24., szerda, 1+12. oldal)

Rajtra készen a gyógyszer-automaták

Információink szerint több pénzügyi "nagyágyú" is elindulna a gyógyszerautomata-piacon, ám az a baj, hogy egyelőre nincs szabályozva az eszközök használata. Mivel nincs törvény a gépekre, az ÁNTSZ gyakorlata is eltérő, van, ahol engedi és van, ahol tiltja a készülékek használatát. A joghézag kiküszöbölésére elkészült egy rendeletmódosítás, amely a hírek szerint napokon vagy heteken belül életbe léphet. Eddig az automaták a raktárakban porosodtak, pedig igény lett volna a rendszerbe állításukra.

Szakonyi Péter

Összeugrottak a lízingcégek, feltalálók és gyógyszergyártók, illetve az egészségügyi kamarák és a kormányzat a gyógyszer-automaták rendszerbe állítása miatt. Az előbbi érdekcsoport szerint szükséges és hasznos gyógyszert vagy gyógyhatású terméket automatából venni, az utóbbiak szerint nem vagy legalábbis még nem. Az egyik érdekcsoport arra gyanakszik, hogy a másik gátolja az automaták üzembe állítását. Egyelőre ez utóbbira nincs bizonyíték - tény azonban, hogy az országban több helyen működő automatát a helyi tisztiorvosi szolgálat intézkedése nyomán leállították, másutt pedig ugyanezen szervezet helyi vezetői engedélyeztek. A Napi kérdésére Falus Ferenc országos tisztifőorvos elmondta, hogy a szabályozás egyértelmű: ilyen automatát a jelenlegi jogszabályi előírások alapján nem lehet működtetni - vagyis a megyei tisztifőorvosok, bár igény lenne rá, nem adhatnak engedélyt automaták üzemeltetésére. (A probléma az, hogy nincs előírás arra, ki töltheti fel a gépet és hogy oldható meg a kiskorúak géptől való távoltartása. A gyártók és forgalmazók szerint ezek egyszerűen orvosolhatók lennének.) A Napi információi szerint egyébként az idevonatkozó rendelet módosítása elkészült és napok vagy hetek múlva életbe léphet.

Teljesen más véleményen van Karlik András, az IMR Lease Zrt. rész tulajdonos-elnöke, akinek cége másfél éve próbálkozik hazai gyártású és fejlesztésű berendezések forgalmazásával. Szerinte a jogszabály nem tiltja - tehát engedi - az ilyen automaták beállítását, egyedül csak a gyógyszerészek kamarája tiltakozik ellene és próbálja megakadályozni az elterjedésüket. Karlik szerint jelenleg 2600 településen nem működik patika, ezek közül 1500-ban lenne helye az automatának, mert olyan mértékű a gyógyszerforgalom, hogy abból kigazdálkodható lenne a beruházás. A tiltásnak azért sincs értelme - mondja -, mert az Európai Unió országaiban működnek ilyen automaták, minden gond és bonyodalom nélkül. Emlékeztet, hogy a gyógyszerészek érdekvédelmi szervezete nemrég erőteljesen fellépett a patikán kívüli gyógyszereladás ellen is, majd kiderült, hogy a benzinkutaknál árult fájdalomcsillapítók, hashajtók és görcsoldók egyáltalán nem veszélyeztetik a gyógyszerárak forgalmát. Az IMR Lease raktáraiban most 50 automata "porosodik", mert bár a

gyógyszerészek örömmel megvennék a 2,5-3 millióba kerülő berendezést, attól tartanak, hogy a tisztiorvosi szolgálat azonnal betilthatja azokat. Lapunk úgy tudja, hogy a lízincégen kívül jó néhány "nagyágyú" is fontolgatja automaták kihelyezését, főleg vidéki patikákba. Kérdés, hogy a régóta várt rendeletmódosításra mikor kerül sor, s hogy ezt követően milyen áron és milyen konstrukcióban tudnak automatához jutni a patikusok.

Az Egészségügyi Minisztérium jogi osztályának vezetője egy patikusnak írt levélben fejtette ki, hogy véleménye szerint a „hatályos jogszabályok alapján nincs akadálya annak, hogy a közforgalmú, a fiók, valamint a közvetlen lakossági gyógyszerellátást végző intézeti gyógyszerertárban automata felállításra kerüljön”.

(Napi Gazdaság, 2009. június 25., csütörtök, 1+3. oldal)

Újabb csomagküldőket bírságolt a GVH

Nem tartotta be a Gazdasági Versenyhivatal határozatában leírt kötelezettséget a fehérműk forgalmazásával foglalkozó Provea SA és az ismeretterjesztő kártyacsomagokat küldő Editions Atlas SA, valamint az e két cég tevékenységét segítő Linea Directa Kft. Emiatt a három vállalkozás újabb bírságot kapott. A fogyasztók megtévesztése miatt a hivatal még 2007 júliusában a Linea Directára és a Proveára egyetemlegesen 7,5 millió, a Linea Directára és az Editions Atlasra pedig 3 millió forint bírságot rótt ki. Emellett a három vállalkozást eltiltotta az eddigi hirdetési és ajánlási gyakorlat alkalmazásától is. A GVH utóvizsgálata szerint a határozatban előírt kötelezettségek közül sok nem teljesült. Mindezek miatt a hivatal úgy döntött, hogy amíg a vállalkozások tevékenységüket nem hozzák összhangba a versenytörvénnyel, a Linea Directának naponta 5 ezer forint, a Proveának naponta 35 ezer forint, az Edition Atlasnak pedig naponta 40 ezer forint bírságot kell fizetnie. A három vállalkozás a GVH tiltó határozatának ellenére hosszú időn keresztül, üzletpolitika jelleggel és nyilvánvalóan rosszhiszeműen folytatta a fogyasztók megtévesztését. Enyhítő körülményként értékelték ugyanakkor, hogy a vállalkozások valamit módosítottak magatartásukon és jelezték, hogy a jövőben további változtatásokat hajtanak végre. (június 26. *Napi Gazdaság* 24.o., **Ismét bírság a csomagküldőknek** *Világgazdaság* 8.o.)

Tisztességtelenség miatt perlik a Zeptert

Az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület közérdekű keresetet indít a Zepter Kft. ellen, mivel megítélése szerint a vállalat tisztességtelen szerződési feltételeket alkalmaz. A Zepter a fogyasztók jogának gyakorlását a szerződés meggondolására, az elállásra az érvényes rendelkezések megsértésével akadályozza, így tisztességtelenül, törvénysértően jár el. (*Világgazdaság* 7.o., **Kifogásolt szerződések** *Magyar Hírlap* 6.o., **Versenyhivatal előtt a Provident** *Magyar Nemzet* 13.o.)